

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet“ közlönye.

Szerkesztői szállás:

Kazinczy-utca 808. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hova az előfizetési panzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; belyegileték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébet tér, 2. sz.) Bécsben Haasenstein és Vogler (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész ivon.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 „ 50 kr.

Előfizetési fölhívás

„Székely Hirlap“

Politikai, társadalmi- és a maros-vásárhelyi „Jogász-Egylet“ közlönyének

VI-ik évfolyamára.

Előfizetési díj: Egész évre: 6 frt. Fél évre: 3 frt. Évnegyed-re: 1 frt 50 kr. o. é.

Az előfizetési díj, legcélszerűbben postai utalvánnyal, a „Székely Hirlap“ kiadó hivatalának Maros-Vásárhelyre, küldendő.

Az ausztriai új bünvádi eljárás.

III.

Vádlott és védelme, Szóbeliség és nyilvánosság. Az elővizsgálat.

Az osztrák törvényhozás arra törekedett, hogy a bünygyi igazságszolgáltatás céljainak megóvása mellett, a polgári szabadságot mentől inkább védje, vádlott helyzetét lehetőleg könnyítse, s hogy minden megtétessék arra nézve, hogy a büntetés csak a bűnöst érje.

Nevezetes előhaladást jelez a polgári szabadság védelmében a vádolási elv rendszeres életbe léptetése a bizonyításnak a bizonylatok szabad méltánylatára fektetése.

Ezek szerint az egyoldalú üldöztetésnek eleje van véve; vádlott csak indokolt ajánlat alapján vonatik vizsgálat alá, s a vizsgálat folyamában és az ítélethozatalnál mind az államügyész, mind a bíróság cselekvényeinek önálló jelentősége van s a felelősség nem hárítható másra, hanem mindenik enmagáért külön felelős. A formákhoz, meghatározott gyanuokokhoz kötött bizonyítási szabályok teljesen el vannak törölve, az ügyész és bíróság csakis jogi és morális meggyőződéséhez van kötve, de ez sokkal nagyobb garancia nézetünk szerint, mint az 1853-ki bpts. merész és elasticus bizonyítási szabványai, melyekben a rossz lelkiismeret könnyen takarót találhatott.

Figyelmet érdemelnek még gyanusított helyzetének könnyebbitésére szolgáló következő szabványok:

Idézése bepecsételt levél mellett történik, melynek az ügy általános megjelölésén kívül, tartalmaznia kell azt is, hogy mint gyanusított fog kihallgattatni.

Kihallgatása alatt székkel kinálendő meg, s a közreműködésre hivatottakán kívül mindenki eltávolítandó, s bírósági tanuk is csak kívánságára lehetnek jelen. A vizsgálóbíró tudatja vele általánosságában a gyanu tárgyát, s gyanusítottnak felni, s ezuttal a netaláni aaptalan gyanu elhárítására kötelezhetni, erkölcsi köteleességében áll az igazsághoz hiven feleletre azonban semmi módon nem kényszeríthető, rá nem beszélhető. A vizsgálatot

tagadása miatt halasztani nem szabad, s ez okból tudára adandó, hogy tagadása miatt a izsgálat menetefennakadni nem fog, s ezáltal esetleg védveitől foszthatja meg magát, azonban még azáltal sem szabad reáhatni, hogy figyelmeztessék, miszerint tagadása a vizsgálatot hátráltatja, s beismerése esetén enyhébben fogna büntettetni. — Oly tanuk, kik gyanusítottal rokonságban vannak, ellene vallani nem kötelesek, de ha jogukról lemondanak, a többi tanukkal egyenlő elbánás alá esnek, nem, mint a 1853-ki eljárás szerint, mely megengedi, hogy vallomástétel esetében is az eskü letétel alól magukat kivonhassák, a mi gyakran veszélyessé válhatna vádlottra, mert rokonok közt sokszor még engesztelhetlenebb a harag, mint idegenek közt, s ezen jogkedvezményt bosszujok kielégítésére kizsákmányolhatnak.

Gyanusított a vizsgálat folyamában is használhat védőt, s ez jogositva van, a mennyiben a vizsgálat céljaival nem ellenkezik, az ügyiratokat is megtekinteni; fogoly vádlottal azonban csak bírósági tag jelenlétében értekezhetik.

Gyanusított előleges idézés nélkül is letartoztathatik ugyan, tetten éretése vagy szökési kísérlettel esetén, ha a tett ismétlésétől lehet tartani, vagy ha a vizsgálatot szabad lábon meghiusithatná, és ha oly büntettért áll gyanu alatt, a melyre halál vagy legalább is tíz évi börtönbüntetés van szabva, — de 24 óra alatt legkésőbb az indokolt elfogatási parancs neki kézbesítendő, s ha az elfogatást nem a vizsgáló bíró eszközölte, 48 óra alatt elejébe állítandó, a kinek kötelességében áll 24 óra alatt, a mi legkésőbb 3 napra megnyújtható, kihallgatni, s azonnal határozni a felett, hogy szabad lábra teendő-e vagy elrendelendő-e ellene a rendszeres vizsgálati fogság. A fogság azonnal megszűnik, mihelyt indoka elenyészett, azonban addig is szökési gyanu esetén biztosításrai elbocsátásnak van helye, s oly esetekben, ha a vizsg. fogság a büntett súlyossága miatt rendeltetett is el, megengedheti a másodbíróság a biztosításrai elbocsátást; azon esetben pedig, midőn a vizsgálati fogság azért rendeltetett el, nehogy gyanusított szabad lábon a vizsgálatot meghiusítsa, a fogság két hónapnál tovább nem tarthat, csakis a másodbíróság nyújthatja meg fontos okokból három hónapra. Mint látni fogjuk a bűnösség kérdésébe felebbezés nem levén megengedve, elmarasztaló ítélet esetén, ha vádlott a büntetés tartama ellen felebbezéssel él, büntetését egyelőre megkezdheti, s az időközben töltött idő ez esetben a fogságba, akkor is beszámíttatik, ha felebbezése eredménytelen volt; ha feloldó ítélet hozatott ellene, azonnal szabadon bocsáttatik, ha az ügyész felebbezését rögtön nem jelenti be. Oly esetekben is, hol nem esküdszék ítélt, a bíróság 4 tagból állván, egyenlő szavazat oszlás mellet, a vádlottra kedvezőbb vélemény válik határozattá.

Ezek szerint a fogság lehetőleg korlátozva van, s nem fordulhat többé elé, hogy valamely

vádlott évekig üljen vizsgálati fogdában. A fogházakban a vizsgálati foglyok maguknak a rendszabályokkal megegyező kényelmet, s foglalkozást szerezhetik meg; a fogházak a t.-széki elnök felügyelete alatt állanak, s hetenként legalább egyszer általa megvizsgálandók, s a panaszok orvosolandók.

Az osztr. bünv. eljárás egy másik lényeges alapelve a tárgyalások szóbelisége és nyilvánossága az ítéelő bíróság előtt. Ezen elv valóítását azáltal óhajtották elérni, hogy a vizsgálatot lehetőleg egyszerűsítették és rövidítették.

A főszűly az ítéelő bíróság előtti közvetlen és nyilvános tárgyalásra van fektetve, s a nyomozat és elővizsgálatnak csak az a feladata, hogy a tárgyi- és alanyi tényállásra szükséges bizonyítékokat annyira összegyűjtse, hogy a főtárgyaláson előterjeszthetők, a tanuk előállíthatók legyenek.

E célból az államügyész, kinél a feljelentések concentráltatnak, mielőbb azon helyzetbe kell, hogy juttassék, hogy határozassan a felett, — lát-e további okot az üldözésre vagy nem. Jogositva van tehát a szükséges nyomzatokat, közbiztonság és t.-széki közegek által megtétetni, s ha jogos gyanut senki ellen sem lát, vagy a tárgyi tényálladékok nem látja megállapítottak, a feljelentést visszaadja, s a további nyomozat megszüntetéséről értesíti a vizsgáló bírót. Tehát a t.-széknek nem kell megszüntetési határozatok hozatalával töltöni az időt. Ha az ügyész további üldözést akar, — oly esetben, midőn esküdszék elejébe tartozó eset forog fenn, mindig oly esetben pedig, ha kisebb tény merült fel, csak, ha még valamit előlegesen tisztáztatni óhajt, ajánlatot tesz az elővizsgálat megindítására bizonyos egyén ellen. A vizsgáló bíró ellenvélemény esetén a bírói kamarához folyamodhatik. Az elővizsgálat befejeztével az ügyész az ügy álláshoz képest vagy megszünteti a további lépéseket, s a t.-széknek ekkor további dolga nincsen, vagy vádat emel. A vádirat közöltetik vádlottal, s ez kifogásokkal élhet ellene a másodbírósághoz, s ha ez a vád helyességét kimondja vagy ha kifogások nem adtak be, következik a fő illetve esküdszéki tárgyalás.

Oly esetben, a mely nem esküdszék elejébe tartozik, elővizsgálat ajánlása nélkül az ügyész azonnal vádat emelhet, mihelyt erre elegendő okot lát, s így sok esetben azon napon már meghozható az ítélet, a melyen a a feljelentés megtétetik.

Ezek szerint a vizsgálat csak annyiban kívántatik, a mennyiben azt a vádló vagy vádlott érdeke kívánja.

A tanuk csak rendkívüli esetekben eskettethetnek meg a vizsgáló bíró által; a kihallgatások lehető rövidséggel eszközözlendők. El van törölve fatalis vádhatározat, mely az ügyészre sokszor nézete ellenére vádolási köteleességet rótt, s a gyanusítotttra nézve már féligmeddig kimondta

a bűnösséget, s gyakran felmentés esetén is örökre megbélyegzetté tette.

A vizsgáló bírót a bírói kamara előtt havonként legalább egyszer a vizsgálatok állását előterjeszteni tartozik, a járásbíró pedig írásban teszi havonkénti jelentéseit.

Nem csekély befolyással bír a vizsgálat gyorsítására azon szabvány is, hogy több büntettek miatt és több vádlott ellen folyó vizsgálatokból, hivatalból vagy ajánlatra, egyes factumok a vizsg. fogság rövidítése szempontjából külön befejezhetők, s azok felett ítélet mondható, a mely a másik factum feletti ítéletnél tekintetbe vétetik az ezen factumra nézve illetékes bíróság által. Ezáltal meg vannak szüntetve a Marginian Juon, Dejen Juon és Farkas Béni stb. féle monstrum perek.

Az elővizsgálat alatti felelősség a vizsgálat folyamatát nem akadályozhatja, s ez okból a szükséges iratok másolatban visszatartandók.

Egyáltalában nagy szakismeret és gyakorlati jártassággal meg van téve minden, hogy a vizsgálat mentől kevesebb formalitáshoz legyen kötve, s me.ől gyorsabban lebonyolítottassék.

Fekete Gábor.

Az osztrák telekkönyvi rendtartás.

Az európai törvényhozásnak e részben legújabb műve, mely azonban nem csak azért bírhat ránk nézve kiváló érdekekkel, mert legújabb s nemcsak azért, mert a velünk egy állami kapcsolatban levő tartományok törvényét képezi, hanem kiválólag azért, mert alapjául az 1855. évi december 15-iki nálunk máig is érvényben álló telekkönyvi rendtartás szolgál, s így ezáltal tulajdonképpen amannak javított kiadása czéloztatott.

Ausztriának Lajthántuli, vagy is a birodalmi tanácsban képviselt államaiban ugyanis a telekkönyvi eljárásban az egység az őszhang, sőt sok tekintetben a határozott törvény is hiányzott, vagy az legalább oly hiányos volt, hogy számos eltérő magyarázatokra, s ebből kifolyólag a törvény eltérő alkalmazására szolgált alapul.

Ausztria tartományai, ugyanis nagy részben már a múlt században birtak telek- és betáblázási könyvekkel, melyek azonban minden tartományban külön alakban és külön statutumok szerint, és pedig némely országokban

ugy a tulajdon, mint a zálogjog nyilvántartása, másokban ismét csak a jelzálog érdekében vezettek.

Már 1817. és 1818. évben hangoztattak a telekkönyvek ezen hiányai folytán panaszok, oryoslásukat azonban különféle akadályok gátolták, míg 1848. évben adott ki egy telekkönyvi rendtartás, mely azonban törvényerőre nem emelkedett.

Míg végre 1851. évi márcz. hó 16-án (birodalmi törvény lap 67-ik számában) hirdettetett ki, így a különféle telekkönyvi rendtartások módosítását, s az egyöntetűség elérését czélzó telekkönyvi törvény. Felső- és Alsó-Ausztria-, Cseh-, Morvaország és Slézia-, Stájerország, Karinthi- és Krajna számára, mely az 1851. évi máj. 2-iki miniszteri rendelet (bir. törv. lap 107. sz.) Triest Görz, Gradiska és Istria, végre az 1851. június 26-iki rendelettel (bir. törv. lap 157. szám) Salzburgra — azonban az ottan azelőtt érvényben volt jelzálogi alapelvek érintetlenül hagyásával — szintén kiterjesztetett.

Ezen törvény sem létesíthetett egyenlő eljárást, mert a különböző rendszerek sajátosságait alapján érintetlenül hagyta, sőt több államban le sem hozatott, így Dalmáciában a csupán jelzálog nyilvántartására szolgáló hitelkönyvek érintetlenül hagytak; Tirol és Voralbergben e könyvek csak 1858. évben rendeltettek a tulajdonjogi bekebelezések czéljára is használni, bár e czélra alakjuk és minőségüknek fogva csak igen hiányos kisegítő eszközt nyújtottak.

Midőn az 1855. évi decz. hó 15-én kelt pátenesse Magyarország részére rendszeres telekkönyvi törvény hozatott be, az osztrák kormány egyik czélja volt e törvény fogantatása körüli tapasztalásokat felhasználva, azok alapján az egész állam minden tartományai számára, azonos eljárást létesíteni, s erre az előmunkálatokat meg is tette, kivételében azonban az események folytán meggátoltatott.

Azonban ennek szükségét az alkotmányos kormány és törvényhozás is felismerte, minőfogva is egy egységes telekkönyvi rendtartás létesítése czéljából 1863. évben egy bizottmány állt össze, mely javaslatát elkészítvén, azt a birodalmi tanács elé terjesztette, hol azonban elfogadhatónak nem találván, több lényeges megjegyzésekkel újból átdolgozás végett visszaadatott, mely átdolgozás fogantatottatván és a szerinte törvény elfogadtatván, szentesített is.

A törvény teljesen a nálunk maig is érvényben levő 1855. évi decz. 15-iki patenst vette alapul, s miután az általában ismeretes, e körülmény a bővebb ismertetéstől felment, s jelen ismertetésen csak azon különbségekre fog szorítkozni, melyek a nálunk érvényben álló s a legközelebb törvénynyé emelt osztrák telekkönyvi rendtartás között felmerülnek.

bázméreg, mely névszerint a rozsol füstölt kolbászban sajátos, a vegyész előtt is eddigé ismeretlen felbomlási praccus folytán képződik, se szolgáljon itt ijesztő kép gyanánt. De óvakodásra kell hogy intsen mindenkit a borsos disznóhús, melynek élvezésétől az undor is visszatarthatna, mely egy valósággal felette egészségtelen és mérges eledel; kimutatván a mai tudomány, hogy ezen borsóban a mi gelesztánkunk ifjú életalakjai és csirái lappanganak. Sokkal ijesztőbbek a trichinek a disznóhúsban, melyek csak a górcsó által lévén fölismerhetők, annyi ember életét és egészségét veszélyeztetik. Mindezen mérgek azonban nem tartoznak a legveszélyesebbek sorába. Egy részétől megóvhat bennünket egy jó egészségi rendőrség, a más részétől maga a konyha védheti meg magát, minthogy ismeri, vagy legalább ismernie kellene azt. A leggonoszabb ellenségek mindig a titkosak, melyek a legjobb utlevekkel ellátva csempészik be magukat, s a legtetszősebb alakban észrevétlenül, lassankint hintik el a veszély magvait. Ilyen ellenségei a konyhának is vannak. Részint a gyógyszerészek mérgei üvegeiből veszik származásukat, vagy legalább oda tartoznak, részint oly szennyes zugokból erednek, melyekkel nem nyelvünk, de még orrukat sem kellene összeköttetésbe hoznunk.

Igen sok tápszerünk már mérgezve jön a konyhába, s nagy szerencse, hogy vegyész kámszereink és górcsóban titkos rendőrséget bírnak, mely a legelrejtettebb zugok bűneit biztosabban fölkeresik, mint a mi két lábú policziánk. De ki lehet oly semmirekellő, a ki tápszerünket megmérgezni kívánja? Tulajdonképpen nem megmérgezni, csak meghamisítani akarják azokat; rossz tápszernek olyan külsőt és ízt kölcsönözni, mintha jók volnának, s e végre igen sokszor merőben ártatlan anyagokat választanak, néha azonban undort okozó, részint mér-

A változások annak minden tekintetben előnyé válnának és határozottan haladásról tanuskodnak.

A törvény alapja az osztrák polg. törvénykönyv léte annak szabályai, magát a bekebelezendő jogokat tekintve a dolog természetéből kifolyólag s irányadónul szolgálta s így e részben, magukat a jogokat illető újabb elvek, törvényben helyt nem foglalhattak, hanem a bekebelezésnél a jogcím kimutatása, a zálogjognak — érvény követelést feltételező accessorius természete, mind magy. épségében fennhagytak s így a haladás nem annyira anyagi, mint inkább az alaki tekintetben mutatkozik.

Előrebocsátván, hogy e törvény rendszeresebb 1855-ki patensnél, s az anyagok, melyek e patensben s helyütt elszórvva fordulnak elő, egyesítettek; s a kettő között különbség, főleg következőkben vonható össze:

I. A telekkönyvi hatóság kizárólag a peren kívül telekkönyvi ügyek elintézésére van hivatva; s azt sem peres ügyekben bíráskodás nem illeti, ennőfogva min. azon perek, melyek nálunk a telekkönyvi hatóság által intéztetnek, a rendes bíróságokhoz utasíttatnak, mint:

az előjegyzés igazolása iránti per (42. §.)

A törlési a bekebelezés érvénytelensége vagy a nyészte iránti per (61. §.)

Az új telekkönyvekbe történt bejegyzések folytatás indítandó kiigazítási per (az e részbeni 1871. július 25-iki törvény 9. §.)

II. Az előjegyzések megszorítása.

A jogirodalomban az előjegyzések ellen, főleg újabb időben tekintélyes hangok emelkedtek, melyek az előjegyzések teljes megszüntetése mellett harcolnak.

Az előjegyzések majd minden telekkönyvi törvényekben megengedtetnek ugyan, de leginkább csak a bejegyzés alapjául szolgáló okmány alaki fogyatkozásai folytán (p. o. Szászország p. t. k. 404 §. Szász-Weinm. t. k. rendelet 96. §. szász áltenburgi 55. §.) vagy ha jogcím kellőleg kimutatva nincs (így szász-meinenger 49. §. Bajorország 97. §. Hessen 43. 44. §-aiban az illető jelzálog törvényekben.) Az új porosz javaslat pedig az előjegyzést csak a per bírájának határozata folytán enged meg (5. 22. §.) Oly nagy mérvben azonban, mint azt az 1855. decz. 15-iki telekkönyvi rendelet megengedte, sehol sem divik.

Nem kívánok itt hosszabban annak fejtegetését bocsátkozni, hogy az előjegyzés megszorítására miért indokolt, erre e rövid ismertetésben sem tér nincs, sőt az ennek nem czélja, miért is elég legyen annyit megemlítenem, hogy az újabb tudomány az előjegyzések leh. korlátoltságait a telekkönyvi rendszer alapelvei értelmében szükségesnek elfogadta, s ezen elvet az új osztrák telekkönyvi rendtartás is elfogadni látszik.

Ez előjegyzést enged:

TÁRCZA.

A konyha mérgei.

(Folytatás.)

Ha a tápszernek ily rosszabbá tételét a konyhában — a salátának erősebb, féle ecettel való megöntése hasonlólag ide tartozik — nem nevezhetjük is épen mérgezésnek, ha a mérge szónál okvetlenül mireny (arsenic) és kéksavanyra kell gondolnunk: ily rettenetes dolgokkal is szolgálhatunk a konyhában.

Ha ez alatt nem a bűrök és mérges gombák értetnek, — fogja mondani az érdekes olvasó, melyek tévedésből gyakran becsempészik magukat a konyhába: úgy azon mérges égvényes anyagokkal akar bennünket szerző ijeszteni, melyeket a vegyész különböző növényekben felfedezett: a mákban levő morphiüm és markolicius anyaggal a krumli solaninjal vagy talán a mandula és barackmag kéksavanyával! Ez is azonban igen messze hajtott volna, mert egészben véve ritkán okoznak veszélyt ezek a mérgek, kivéve mindazonáltal a krumpli solaninját, mert mi tudunk eseteket, melyekben nem csak egyes családok, hanem egy egész fogház személyzete az ugynevezett marha-krumli élvezete következtében, mely vastag héjában rendkívül sok solanint tartalmaz, veszélyesen megbetegedett. Mindemellett a fiatal krumplit, mely csak abban különbözik a régitől, hogy több vizet tartalmaz magában, rendesen ártalmatlannak tartják, s a mely, mint éretlennek nevezett rendőreleg is tilalmazva van, míg a régi krumplit, még a csirázás stádiumában is teljesen ártalmatlannak tartják, holott épen ezen csirákban fejlődik ki leginkább ama veszélyes mérge. A hírhedt kol-

ges természetűeket is csupán nyereségyvágyból, és pedig nem ostobaságból, hanem gyakran öntudatosan. Úljunk egy egyszerű reggeli mellé s beszélgetssük el titkos rendőrségünkkel, mi mindent látnak szánkba vándorolni. Kérjük az olvasót ne veszítse el étvégyát, ha undort okozó alakoktól látja magát körülrajongva.

Egy csésze kávé emelünk ajkunkhoz. Megállj — kiált reánk egyike ügynökeinknek — a víz melylyel kávé készítették nem vala tiszta. A sok só és savak még megjárna benne, de a szerves anyagok egész csoportját is látom abban: elhalt növények és állatok maradványait élő állgákat, moszatokat, ázalokat, férgeket, lárvákat és rovarokat. Bizonyára kutadnak közel kell lennie egy trágyagödörhez vagy kloákához, sőt régen felhagyott sárkerthez; mert ezen helyek tisztatlanságának nyomait: rothadási anyagokat névszerint salétromsavas sókat látok abban. Ha ezen pizzel még rendesen élni is kénytelen vagy, sajnálalak, mert sok bajt okozhatott neked. E czélra legalább egy kevés ecetet kellene hozzá töltened, mely az állati szerveket megöli, szenen vagy cserförgácsolatát kellene szivárogtatnod, a végre, hogy a szerves anyagok leülepedjenek; vagy azon esetben, ha a víz iszapos: kevés timsót, a mint ezt Párisban, vagy negtörli keserű mandulát, a mint ez Egyiptomban divatoss, kellene beletenned. Oh édes olvasó, ha kávédat kevés évvel ezelőtt Hallóban a Saale sárga zavaros vizéből kellett volna készítened, (talál ez a mi Nyáradunkra is, mely esőzések alkalmával sárgán hömpölyögteti hajkait), mely itt átszüretlenül folyt a facsatornában, mi mindenről nem értesíthettek volna a vegyési kémszerek és a górcsó!

(Folyt. köv.)

1. Ha a bemutatott okmány alaki hiányokkal bír.
2. Feltétlenül marasztaló oly ítéletek alapján, melyek által valamely dologban jog ítéltetett meg; az ítélet azonban jogerejűvé nem vált (38. §-a pont.)
3. Oly bírói határozatok alapján, melyek folytán az előjegyzés, mint biztositási végrehajtás engedélyeztetik (38. §. 6. pont.)

4. A kincstári követelésekre nézve (33. §. c p.)

Ellenben:

Zálogjog csak akkor jegyezhető, elő ha valamint a követelés érvénye, úgy a zálogjoghozi cím kellőleg igazolatik, 36. §.

Visszavásárlási, elővásárlási és bérletjog előjegyzésre csak az illető jogosítottnak a bejegyzésre nézve adott engedélye esetén eszközölhető (37. §.) Végül:

Az 1855. decz. 15. §. rendelet 88. § b) c) és d) pontja és a 90. §. értelmében előjegyzéseknek e törvény szerint helye nincs.

III. A telekkönyvi bejegyzések nagyobb biztossága.

E részben a törvény bár az anyagi jog körébe nyult, melynek módosítását célul ezuttal nem tűzte ki, e részbeni intézkedései, melyek a törlési keresetekre vonatkoznak, csak helyeselhetők, ugyananis:

Az 1855. évi decz. 15. patens 148—150. §-ai szerint a bekebelezés eredeti érvénytelenség miatt 3 év alatt feltétlenül megtámadható, s ennél fogva, ha valamely bekebelezett jog érvénytelensége kimondatik, az annak alapján jóhiszeműleg szerzett telekkönyvi jogok is kitöröltetnek. Mintán ezek szerint a telekkönyvi jog csak 3 év után tekinthető biztossnak, ez kétség kívül a telekkönyvi írtel hátrányára szolgál.

Az újabb törvényhozások ezen a telekkönyvi írtel hátrányára szolgáló, s a régebbi törvényekben általában fennálló szabályok helyett, a telekkönyv írtel érdekeit jobban szem előtt tartó rendelkezéseket igyekeztek hozni, így a szász polgári törvénykönyv a bekebelezést eredeti érvénytelensége folytán, ha az érvénytelenség miatt megtámadni célzott hajlandóság már másra szállott át, csak azon esetekben engedi meg, ha ezen érvénytelenségről az új tulajdonosnak is tudomása volt (szász polgári törvénykönyv 278. §.) a zálogjogi bekebelezésre hasonlólag intézkedik a 468. §., az új porosz javaslat szerint pedig azon esetben is, ha valamely telekkönyvi tulajdonjog érvénytelennek nyilvánítottatik is, az erre szerzett jogok érintetlenül maradnak (7. §.)

Hason biztosságra törekedett az osztrák törvény is azonban úgy látszik, inkább középutat kívánt tartani eszerint, ugyanis:

Ha kitörölés oly személyek ellen intéztetik, kik azon bekebelezés által, melynek törlése kéretik, szerezték közvetlenül jogaikat, vagy ha a kereset csak a fél és alperes között fennforgó viszonyra vonatkozik, az e részben kereseti jog fennállása, az elévülésre nézve fennálló általános szabályok szerint bírálendő meg (62. §.) ellenben, ha a bekebelezés, melyről az illető szabályszerűleg értesítve lett, harmadik személyek ellen is érvénytelenítetni céloztatik, tartozik a jogaiban sértett fél a folyamodási határidő alatt, a bekebelezés peres voltát a telekkönyvi hatóságnál bejelenteni s vagy azonnal, vagy legfeljebb a folyományos határidőtől számítva 60 nap alatt törlési keresetét beadni, ellenesetben jogát harmadik jogszerezők ellen csak azon esetben érvényesítheti, ha azok jóhiszeműben nincsenek (63. §.)

Az osztrák telekkönyvi rendtartás ezen kívül magában foglal több oly rendelkezéseket, melyek az 1855. decz 15-ki patensben nem foglaltatnak, hanem utolagos rendeletek által nyertek érvényt. Ilyenek:

1. A rangsorozat feljegyzése (53. §.) az 1859. aug. 1-én kelt miniszteri rendelet bir. tv. lap 146. számban szabályozott eljárás szerint némi eltéréssel.

2. A jelzálogilag biztositott követelések behajtás végett indított per feljegyzése oly célból, hogy a végrehajtás, a tulajdonjog netáni átruházása esetén, az új tulajdonos ellen is érvényesíthető legyen, (59. §.) az 1860. sept. 19-én kelt, a bir. tv. lap 212. számában kiadott miniszteri rendeletben foglalt szabályok alapján.

Végül határozott szabályokat tartalmaz, több oly kérdésekben, melyek nálunk ma is eltérő nézetek alapján szolgálhatnak, ilyenek:

a) hogy lehet-e a bérleti szerződést a bérbeadó engedély nélkül előjegyezni, — határozottan kimondván, hogy az engedély nélkül elő nem jegyezhető;

b) mily perek képezhetik a telekkönyvi feljegyzés tárgyát? erre is határozott szabályt találunk, hogy csak a törlési és a jelzálogilag biztositott követelések behajtása iránt indított perek jegyezhetők fel.

Ha ezekhez hozzáadom, hogy bekebelezések csak oly magánokiratok alapján engedélyeztetnek, melyeken az illető felek aláírása bíróság vagy közjegyzőileg hitelesítve van, (31. §.) ezek után ismétlem azt, az itt nem említett részleteiben a törvény az 1855. decz. 15-iki patenssel teljesen megegyez, annak teljes ismertetését közölve lenni vélelem.

Mi hír külföldön?

— **Francziaországban**, szintugy, mint egyebütt, kevés említésreméltó történt. S a nemzetgyűlés az új adók fölött vitatkozik. Broglie herczeg meghallgatását kéri Mac-Mahon tábornagy, elnök, a két új franczia bíbornoknak adja ki kalapjukat. Bazaine neje és gyermekei, Cannesban vannak; nejének teljes szabadság engedtetett, hogy férjét láthassa. A republicanus baloldal gyűlést tartott, melyben a nélkül, hogy tagjai szavazatát megkötni kívánta volna, a többség véleményét még is formulázta, a vitás pontok mindegyikére.

— **Spanyolországban** a Cortes f. hó 2-ikán tartott ülésében, Castelar felolvasta a kormány izenetét mely bizonyítja, hogy a kormány a nekie adott korlátlan hatalmat óvatos körültekintélyes használta. Az izenet fájlatja a carthagenai felkelést, melynek rövid időn leendő bevégződését azonban alaposan reméli. Elismeri az izenet, hogy carlista fölkelés, különösen a hadsereg desorganizatioja folytán, ijesztő mérveket öltött; hangsulyozza, hogy s népjogok némelyikének fölfüggesztése okvetlen szükség. Uj tartalékosok behívását, s a nemzetőrség szervezését kéri. Megemlíti a Virginus ügy szerencsés kiegyenlítését. Végül felhívja a szabadelyű pártokat, hogy a haladó köztársaság jayára egyesüljenek.

— **Németországban**, a császár egészségi állapota, folyvást javulóban van. Poroszországban a kultusminister az érsek fizetését (12,000 tallér) lefoglalta, mert egy plébániai állást, az 1873-iki egyházi törvény értelmében betölteni, vonakodott.

— **Oroszországból**, a német lapok azon hírt indítottak volt el, hogy Gortsakoff herczeg vissza fogna lépni. A hír mostan aaptalannak bizonyul be.

Vegyes hírek.

— **A tankerületi néptanítók**, gyűlésezésük második napján, decz. 30-án d. e. 8 órakor a Makariás-házban gyűltek össze; Basa P., Molnár K. és Szekeres E. tagtársak mintaelőadásukat meghallgatni. Basa P. az irvaolvasás, Molnár K. a számtan elemei, Szekeres E. a beszédértelme gyakorlatok módszertani kezelését, oly tanítói jártassággal mutatta be megjelent kartársaink előtt, hogy azok a legnagyobb elismerést és méltánylást nyilváníták előadó tagtársainknak, a nevelés-tanítás mezején tanusított tanítói jártasságuk felett. A mintaelőadások nyomán keletkezett eszmecsere pár óráig igen élénken folyt, és oly üdős eredményeket hozott, melyek köznevelésünkben hasznos gyümölcsöket fognak teremni.

— **A helyi iparos polg. dalárda** — minden farsangon rendezni szokott zártkörű táncszvigalmát ez évben is megtartja jan. 24-én, az „Apolló“-teremben. A lefolyt időkből ítélve, egy élvezetes estére van kilátásunk, mit jóelőre is ajánlunk a nagyérdemű közönség becses figyelmébe, az eredménynek minél dúsabb sikert óhajtvá.

— **A „Transilvania“ szálloda** ünnepélyes megnyitására mult szombaton szép közönség gyűlt egybe s igen jól is mulatott Salamou János kitűnő zenéje mellett. Ugy hisszük, hogy közönségünk teljesen meg van elégedve a Nagy Gábor étlapjával, konyhájával, pincéjével és még számolásával is.

— **Rögtönzött séta-hangverseny** volt a mult hétfőn este, kissé meg is látszott a mulatságon, hogy rögtönzött. A terem hideg, füsttel telve volt, a közönség hangulata a terem légmérsékletével épen megegyező; a terem fűtve volt ugyan, a fűtőkben folyton égett a tűz, de legtöbb melegét még is csak a Salamon zenéje, meg a táncz adott. Vacsora után kissé megélénkült a hangulat, de ez élénkség kevés ideig tartott, mert a közönség nemsokára elszórt. Jövedelem a jótékony célra, — mint tudjuk — semmi sem volt.

— **Schönstein Zsigmond** mult hétfőn nyitá meg új kávéházát, a „Transilvania“ szálloda épületében. A megnyitáson a jelenleg itt levő katonai zenészek működtetnek igen szép számú közönség jelenlétében.

— **Ugy halljuk**, hogy a jövő szombaton ismét séta-hangverseny lesz; ha e hír igaz, akkor jobb eredményt óhajtván e multság részéről, mind a mulatót mind a jótékony cél részére.

— **A városi kommunitás** mult szombaton tartott ülésének főtárgya: feliratkészítés és küldöttség kinevezése volt, a végett hogy a megerendezésről szóló törvényjavaslat azon pontja, melynek értelmében városunk megye székhely lenni megszűnnék, városunkra nézve kedvező végelintézést nyerjen. Ez azért volna legfőképpen óhajtatandó, mert városunk helyzeténél fogva minden tekintetben képesítve van, hogy központi jellegét továbbra is megtartsa. Egyébiránt e tárgyra még visszatérünk, a mikor a fölratot közlendjük; addig is nem tekintve az egész törvényjavaslatot pártkérdésnek: lapunkat megnyitjuk az erre vonatkozó higgadt nézeteknek is tanulmányoknak.

— **A Kisfufudi-társaság**nak egy közelebből tartott ülésében Gyulai Pál, Tolnai Lajos lelkészünknek egy igen szép rövidebb beszélyét olvasta fel. Erdemes lelkészünk babérai szaporodnak.

— **A brassómezei főispánságra** a „Nemere“ gr. Péchi Manót és gr. Ráday Gédeont hozta káandidációba.

— **A „Magyarország és a nagyvilág“** című képes heti lap, Ágai Adol szerkesztése alatt egészen új kiállításban jelent meg ez évben. E lap már tíz év óta tartja fenn magát az olvasó közönség meglegedésére; képei szépek, szövege igen sok mulattató és hasznos olvasmányt nyújt, s mint látszik, ezután még nagyobb csinnal és gondnal lesz kiállítva, méltán ajánljuk a közönség figyelmébe.

Dürüczkölő.

A brassó-vidéki szász atyafiak furesán értelmezik az egyenlőség és testvériség divatos eszméit. Pávai V. Elek ügyvéd ur arról értesít bennünket: hogy a Brassó vidéki luth. egyháztanács új választás alá jöven, abból minden magyar elemet kimanuevroztak, minek folytán a tisztán magyarajku luth. egyházak minden képviselő nélkül állanak ma egyházi ügyeik és sürgős teendőik halmoza közt; minden átiratok és rendeletek német nyelven közölhetnek a németül nem tudó magyar egyházakkal, s hogy vallásos és nevelésügyi minden jogaik gyakorlatától meg vannak fosztva. Magyar feleinknek saját ősi házukban a szász atyafiak fűtytye szerint „landeris“-t kell járniok. Gyönyörű testvérek ezek a mi szász testvéreink: még egy mostoha testvértől is több méltánylatot várhatnánk. És mi oláhországi és moldovai csángó atyánkfiai szomorú helyzetének javításán gondolkozunk akkor, a mikor a magyar birodalom területén huszonöt ezernyi főt számláló magyar pária él!

* * *

E bécezes országrész szemei Kolozsvár fővárosa képviselő testületének viselt dolgaira vannak függesztve. Az érdemes olvasó előtt tudva lehet: hogy e testület két pártra van szakadva, s többséget szövivőiről katholico-unitárius baloldali pártnak nevezhetjük, a kisebbséget a törvényesség jobboldali pártjának. A két párt közt fennforgó s hosszasan vitatott kérdés abból állott: ha vajjon a káandidáló bizottmánynak van-e joga káandidálni? A kisebbség, a törvény betűire támaszkodva, azt állította, hogy igenis van; a többség hatalmas szónokai ezzel ellentétben a kétszer kettő igazságaként bebizonyították: hogy a káandidáló bizottmány nem káandidálhat. Csak a volt hátra, hogy ezen csalhatatlan igazságra a mister is ráüsse a stómpölyt. Választottak ennél fogva a bokrös-érdemű tagok közül küldöttséget azzal a megbizással: hogy a csalhatatlan igazság helyben hagyását kérelmezzék a minisztertől. A küldöttség megjelenván a miniszter előtt szónoki erejének egész teljével ad uquem bebizonyította: hogy a káandidáló bizottmány nem káandidálhat. Mire, a miniszter s a küldöttség közt következő párbeszéd fejlődött volna ki.

— Kikhez is van csak szerencsém önökben?

— Mi Kolozsvár városa képviselő testületének többsége által nagyméltóságodhoz kiküldött kérelmező bizottság vagyunk.

— Akkor, ugyanazon logikával, melylyel önök állítják, hogy a káandidáló bizottmány nem káandidálhat, állíthatom én is: hogy a kérelmező bizottság nem kérelmezhet. Ajánlom magamat.

* * *

Erre a küldöttség haza jött, hozván magával újévi ajándéku küldőinek egy nagy orrot. Uglátszik, hogy K. Pap Miklós leginkább restelli ezt a nagy orrot (míután az ő orra különben sem valami földszinti orr: természetesnek találjuk, hogy restelli a reárakott emeletet), a miniszter ellen szort éles kifakadásokkal akarja azt leszállítani.

Ennek a nagy orrnak nem a „Magyar Polgár“ ban, hanem a „Csörgő sapká“-ban van orvossága. Öregebb honfitársaink bizonyára emlékezni fognak a „Csörgő sapka“ című boházatra, mely régóta letűnt a repertoriumból; ebben emlékezni fognak azon dalra, melynek refrainje így hangzik:

„Nagy orrotok addig el nem pusztul,
Mig gonosz szívetek meg nem tisztul.“

E dalban van orvossága annak a nagy orrnak.

Bécsi tőzsdei árkelet.

(Decz. 30)

5% metallique	69.30
5% nemz. államkölesön	74.—
1860. államkötvény	103.75
Bankrészvény	100.6
Hitelrészvény	236.—
London	112.90
Ezüst	106.75
Arany	—
Napoleon arany	—
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	74.75
„ „ „ temesi	74.—
„ „ „ erdélyi	73.25
„ „ „ horvát-slavon	75.—

Felelős szerkesztő MENTOVICH FERENCZ.

Főmunkatárs és a jogi rész vezetője: Kuti Albert.

Hirdetmények.

Vizsgáljatok meg mindent, s tartsátok meg a jó!

(88)

(6—6)

Számtalan esetekben jónak bizonyult s orvosi tekintélyek és magánosak tanusítványai által ki-tüntetett gyógyszerek.

Dr. Miller móhnyóvény-nedve.

Leghathatóbb szer köhögés, mellhurut, nátha, nyálkáság, rekedtség, kezdődő tüdővész, s a gyermekel számarhurutja ellen; ezer meg ezer esetben bebizonyosult. — Egy eredeti üvegtégely ára, használati utasítással 3 nyelven 50 kr. o. é.

Miller óvbalzsama görcsök ellen.

Törvényes vegytani elemzés szerint 1868. április 8-ról a növényország leghasznosabb ne-méből a legszorgalmasabban készítve, erősítő és üdítő hatásánál fogva messzire kitűnőleg ismerve a gyomor és végbél nyálkassága, emésztéshiány, gyomorgyengeség, görcsös gyomorbaj, vérhas, puffadás és kólika-fájdalmak ellen. Ezenkívül leghathatóbb és legerősebb szer hosszas és kimerítő betegségek ellen. Egy nagy üveg ára 1 frt 50 kr. kisebb üvegé 80 kr.

Valódi minőségben a következő raktárak-ban kapható: Maros-Vásárhelyt Bucher M. ke-reskedőnél, Aradon Tonts és társánál, ugy Pre-ner W.-nél, Balásfalván Schissel K. gyógyszer-résznél, Beszterczén Kelp F.-nél, Baróthon Li-bitzky M. gyógyszerészénél, Szászvároson Rekert-gyógysz., Gyulafehérvárt Boos K.-nál, Csiksze-redán Leicht F.-nél, Forgáson Steinburg I.-nél, Gy.-Ditrón Szathmari I.-nél, Gy.-Szt-Mik-lóson Fröhlich F.-nél, Brasóban Jekelius Nándor, Kugler Ede, Száva gyógyszerészek és Galtz G. kereskedőnél, K.-Vásárhelyt Lukács F.-nél, Ko-lozsvárt Binder K. gyógyszerészénél, Kovásznán Mehlik és Imre, Modgyesen Hinz A. gyógyszer-részénél, Szász-Régeben Dietrich S.-nál, S.-Szt-Györgyön Csuttag és társánál, Segesvárt Teutsch I. B., Szamos-Ujvárt Csausz J.-nél, Temes-vártt Wessely M.-nél és I. Peiher gyógyszer-részénél.

Használati utasítás mindegyik szerhez három nyelven.

(80)

Legújabb törvénykezési és gazdasági munkák.

Kaphatók Wittich J. könyvkereskedésében Maros-Vásárhelyt.

Adótörvények és szabályok

gyűjteménye,
községek s különösen jegyzők számára
irta: Till Antal ára 1 frt 20 kr.

A Telekkönyvi Rendtartás.

és az erre vonatkozó törvények és rendeletek ma-gyarazata tekintettel Erdélyre
irta Zilinszky Imre. Ara 2 frt 40 kr.

Az új szolgabírói hivatal.

kézikönyve

megyei tisztviselők, ügyvédek, jegyzők, és
községi előljárók használatára. Ara 2 frt,

Birtokrendezési eljárás

az ország erdélyi részében ára 40 kr,

Kolozsmegye-gyalui egyesbirája által

a községi előljáróságok részére kiadott

UTASÍTÁS

községi bíróságokhoz utasított ügyek tárgyalása és
kezeleése tárgybani.

mintákkal.

Ára 20 kr. — Postánküldve 26 kr.

Törvényezik a községek rendezé-séről Ara 40 kr.

1873-ik évi országgyűlési törv. czikkek 1-ső füzet 50 kr.

Magyarország és Erdély bírósági szervezete és helyközségeinek legújabb bírósági felosztása, ára 1 frt 20 kr.

Függelék a köztörvényhatóságok, községek és az első foyamodásu bíróságok rendezésére vonatkozó törvények és t. ministeri rendeletek gyűjteménye. Egybeillesztette Szeniczzei Gusztáv, ára 70 kr.

Mezei gazda népszerű vezetője a mostani viszonyokhoz alkalmazva. Irtá: Gálgoezy Károly. I. rész általános földművelés, ára 80 kr.

II. rész az állattenyésztés. ára 80 kr.
Kertészet kézikönyve utasítás a konyha kertészet, virágművelés és gyümölcs tenyésztés körében, a legújabb kutatók után, irták Gálgoezy K. és Farkas M. 80 kr.

Magyar méhészkönyv vagy utasítás a sikeres méh tenyésztésre. Irtá: dr. Farkas Mihály. 50 kr.

Ügyes Mari. a kis konyhatétszű, oktatás a zöldségtermesztésben, 50 kr.

Juhtenyésztés és gyapjúismeret, a juhbetegségek ismeretével és gyógyításmódjával, 50 kr.

Gyakorlati és elméleti sertés tenyésztés. A magyar gazda közönség használatára. Irták: Dely Máttyás és Mihály. 50 kr.

Apró majorság, vagy a baromfi-tenyésztés cél-szerű módja számos fametazettel. 50 kr.

A boglyár gyümölcsök, u. m. ribizke, kösz-méte (egres), málna, szeder, eper, borbolya, afonya, boroka, szőlő, füge és granát alma, ezélszerű és jövedelmező termesztése. Különös tekintettel a szőlő-lugas művelésre. 50 kr.

A dinnye tenyésztés foglalatja és a legjele-sebb honi és külföldi csemege fajok ismertetése, irta Dr. Farkas Mihály számos ábrával, ára 50 kr.

A fatenyésztés, olvasókönyv népiskolák haszná-latára. irta: Lukács Sándor, ára 40 kr.

31—*

Az új bélyeg- és illetéki törvény, a miniszter utasításokkal, ára 40 kr.

1872-ik Törvények gyűjteménye. Hivatalos 8-a-rét kiadás 1 frt 20 kr, zsebkadás 1 frt 20 k

Magyarországban és Erdélyben hatályban lév egyenes adókra, ezek kivetésére és behajítására vo natkozó törvények, s szokások gyűjteménye. Össze szedte Szeniczzei Gusztáv. Ara 1 frt 60 kr.

A bélyeg- és jogilletékek, valamint a bélyeg díjak iránti törvény és szabályok legújabb szerke zete. Összeszedte Szeniczzei Gusztáv. Ara 2 frt.

Törvény és községek rendezéséről. Magyarazó jegy zetekkel. Nyolczadrét-kiadás. Ara 1 példánynak 40 k

Telekkönyvi októ.

Irtá Ürmösy Boldizsár Ferencz.

2-ik javított kiadás. Ara 80 kr.

Községi Kalauz

vezérkönyv község- és körjegyzők községbirák, előljárók, s képvis

lők használatára.

Számos jegyzetekkel és gyakorlati irománypéldá kal, 2-ik a legújabb rendeletekkel bővített kiadás

Irtá: Toth Lajos. Ara 4 frt.

Magyar Önügyvéd,

gyakorlati tanácsadó és útmutató a polgári életbe előforduló jogügyetek elintézésére, jogügyleteke tárgyazó okiratok és beadványok magyar és néme szüvegű iromány példával ellátva, minden osztály beliek használatára. Ara 2 fit 40 kr.

Irtá: Tóth Lajos.

Községi közigazgatás, vagyonsze zelés és számadások kézikönyve

Irtá: Till Antal.

2-ik javított kiadás. Ara 2 frt 50 kr.

A m. k. belügyminisztértől, a jegyzői szí gorlatra készülőknek ajánlva.

Gazdasági lotényésztés, pályamű, irta: Tomp Béla, számos ábrával, ára 1 frt.

Az ügyes szakácsnő, legezlszerűben leirt főzés mesterség középosztályu magyar konyhák számára 40 k

Legújabb és megpróbáltabb magyar szakác könyv, útmutató 1044 legjobb izü étel főzésé Irtá. Németh Zsuzsa. 80 kr.

Állatgyógyászat, bacznos házi állataink beteg ségeinek megismertetése és gyógyítása. Irták: Eil senmayer és Göbej, 80 kr.

Kalauz a gyümölcsfa ültetés és nyesés körül Irtá: Kováts Zs. Ara 1 frt.

A trágyakezelés, népszerű kézikönyve. Irtá Konecsey Kálmán. Ara 50 kr.

A váltógazdaság, vagy az okszerű mezőgazdál szat és falusi háztartás alapelvei. Koszorozott pá lyamű. Irtá: Mártonffy Zsigmond: 1 frt.

Gazdasági kis tükör a falusi ifjuság számára tandij és olvasó könyvül. Ara 50 kr.

A szarvasmarha, ennek fajta és külentana fogisméje, tenyésztése, takarmányozása, hizlalása stb. stb. betegségei és gyógyításuk. Irtá: Engel brecht Károly. Számos eredeti ábrával, 3 fr

Általános baromrovlási könyv. Irtá: Dr. Wágénfeld. 81 külön ábrával. Ara 2 frt 60 kr

Koronás szőlőművelés, Irtá Báthi Gábor ábrákkal 30 kr.